

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายจิระ นูรีคำ
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผศ.วสันต์ ศิริมูล	ประธานกรรมการ
ผศ.ธงชัย ชูสุวรรณ	กรรมการ
ผ.ศ.ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงาน จากภาคเกษตรกรรม เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดลำพูน การศึกษากระทำ โดยการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์แรงงาน ในภาคเศรษฐกิจ ต่างๆ ในจังหวัดลำพูน ทั้งสิ้น 258 ตัวอย่าง จำแนกเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม 97 ตัวอย่าง ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ 61 ตัวอย่าง และภาคเศรษฐกิจทางการ 100 ตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดแบบจำลองการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2 แบบ คือ แบบจำลองแรก การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ แบบจำลองที่สอง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้าย แรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการ โดยตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองแยกเป็น 2 ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยรายได้ ประกอบด้วย รายได้ปัจจุบันของแรงงานในภาคเกษตรกรรม รายได้ปัจจุบันของแรงงานในภาคเศรษฐกิจทางการ และไม่เป็นทางการ และรายได้ปัจจุบันของสมาชิก คนอื่น ๆ ในครัวเรือน ส่วนปัจจัยนอกเหนือปัจจัยรายได้ประกอบด้วย ระยะทางจากภาคเกษตรกรรม เข้าสู่ภาคเศรษฐกิจเป้าหมาย อายุของแรงงาน ขนาดครัวเรือน พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรม เพศของแรงงาน สถานภาพสมรสของแรงงาน การรับทราบสารสนเทศตำแหน่งงานในภาคเศรษฐกิจ เป้าหมายและประสบการณ์การทำงานนอกภาคเกษตรกรรม

จิระ นูรีคำ. 2537. “ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขต จังหวัดลำพูน = Factors Affecting Labor Mobility from Agricultural Sector to Industrial Sector in Lamphun Province.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เทคนิคการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลองการเคลื่อนย้ายแรงงานจะใช้แบบจำลองโลจิต (logit model) ประมาณค่าโดยเทคนิควิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood estimate (MLE) ผลการศึกษาแบบจำลองแรก การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ พบว่ารายได้ปัจจุบันในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการที่สูงขึ้น จะดึงดูดให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน รายได้ปัจจุบันของแรงงานในภาคเกษตรกรรม และรายได้ปัจจุบันของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนที่ลดลงจะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรม ขนาดการถือครองพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้น จะขัดขวางการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ และแรงงานที่เป็นเพศชาย จะมีความโน้มเอียงในการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการสูงกว่าแรงงานเพศหญิง

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า เมื่อรายได้ปัจจุบันในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น แรงงานที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ ก็พร้อมที่จะเคลื่อนย้ายกลับเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมเดิมทันที ซึ่งลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นจะเป็นการเคลื่อนย้ายแบบกลับไปกลับมา (circular mobility) หรือการเคลื่อนย้ายชั่วคราว (temporary mobility)

ผลการศึกษาแบบจำลองที่สอง การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการ พบว่า รายได้ปัจจุบันในภาคเกษตรกรรมที่ต่ำลง จะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรม เข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการสูงขึ้น ขณะที่การเพิ่มขึ้นของขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมและอายุของแรงงานที่สูงขึ้น จะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการช้าลง นอกจากนี้ ขนาดครัวเรือนของแรงงานที่ใหญ่ขึ้นจะผลักดัน ให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมมากขึ้น โดยที่การรับทราบสารสนเทศ ตำแหน่งงานในภาคเศรษฐกิจเป้าหมายและประสิทธิภาพการทำงานนอกภาคเกษตรกรรมของแรงงานจะชักจูงให้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการมากยิ่งขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า ลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการ จะเป็นการเคลื่อนย้ายถาวร (permanent mobility) ถึงแม้ว่า รายได้ปัจจุบันในภาคเกษตรกรรมจะเพิ่มสูงขึ้นแรงงานก็จะไม่เคลื่อนย้ายกลับเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมดั้งเดิมแต่อย่างใด ทั้งนี้

จิระ นูริคำ. 2537. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดลำพูน = Factors Affecting Labor Mobility from Agricultural Sector to Industrial Sector in Lamphun Province.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เพราะในภาคเศรษฐกิจทางการผลประโยชน์ในรูปตัวเงินจะสูงกว่าภาคเกษตรกรรมมาก นอกจากนี้
ผลประโยชน์ทางอ้อมที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงินที่แรงงานคาดหวังว่าจะได้รับ ในภาคเศรษฐกิจนี้ อาทิ
ความสะดวกทางการศึกษา การดูแลสุขภาพ แพทย์ การคมนาคมสื่อสาร และความบันเทิงจาก
ความเป็นเมือง จะดึงดูดให้แรงงานคงอยู่ในภาคเศรษฐกิจทางการต่อไป

จิระ นูริคำ. 2537. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขต
จังหวัดลำพูน = Factors Affecting Labor Mobility from Agricultural Sector to Industrial
Sector in Lamphun Province.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.